

Informatívny rámcový obsah kurzu zameraného na podporu rodín detí v ranom veku prostredníctvom rozvoja rodičovských zručností

Novela zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov vykonaná zákonom č. 406/2025 Z. z. o príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2026 vymedzuje v §23c poskytovanie **samostatnej akreditovanej odbornej činnosti rozvoj rodičovských zručností**. Ustanovenie §84 zákona o sociálnych službách upravuje kvalifikačné predpoklady fyzických osôb, ktoré poskytujú podporu rodičom a deťom prostredníctvom rozvoja rodičovských zručností tak, že tieto osoby musia absolvovať minimálne 70 hodinový vzdelávací kurz.

Na základe uvedeného MPSVR SR zverejňuje tento obsahový rámec vzdelávacieho kurzu zameraného na podporu rodín s deťmi v ranom veku prostredníctvom rozvoja rodičovských zručností a jeho minimálny rozsah.

Rámcový obsah kurzu

Globálna iniciatíva na dosiahnutie plného vývinového potenciálu detí v ranom veku, v súlade s definíciami WHO, UNICEF a Svetovej banky s partnermi, opisuje v rámcovom dokumente „Nurturing Care Framework“¹ aspekty podporujúcej starostlivosti o zdravý detský vývin detí v ranom veku.

Vychádzajúc z tohto rámcového dokumentu je možné konštatovať, že základné vývinové potreby všetkých detí v prvých rokoch života sú rovnaké a možno ich vymedziť na potrebu **dobrého zdravia /dobrého zdravotného stavu dieťaťa, primeranú výživu, istotu a bezpečie, príležitosti pre rané učenie a potrebu rezponzívnej starostlivosti/vnímavej rodičovskej starostlivosti**.

Toto obdobie vývinu dieťaťa je obdobím obrovských príležitostí, ale aj rizík, ak sa dieťa vyvíja v sociálne znevýhodnenom prostredí, v prostredí, ktoré je málo podnetné, alebo ak je jeho vývin ovplyvňovaný zdravotným znevýhodnením. Udalosti, ktoré sa vyskytnú v prvých rokoch života dieťaťa, majú trvalý vplyv na dieťa a ovplyvnia jeho rast a vývin počas celého jeho života. Poskytovaním primeranej starostlivosti, vytváraním dostatočných príležitostí a podnetov môžu rodičia s podporou v tejto oblasti pomôcť deťom rozvinúť ich plný potenciál.

Cieľom predkladaného obsahového vzdelávacieho rámca je, aby absolventi vzdelávacieho programu mali také teoretické vedomosti a praktické zručnosti, ktoré by viedli k podpore rodičov pri poskytovaní podporujúcej starostlivosti o raný detský vývin. Z tohto dôvodu je žiadúce, aby osoby - absolventi kurzu, poskytujúci podporu rodičom - disponovali vedomosťami a praktickými zručnosťami najmä v týchto oblastiach:

¹ World Health Organization, United Nations Children's Fund, World Bank Group. Nurturing care for early childhood development: a framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential. Geneva: World Health Organization; 2018. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO. Dostupné online: <https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/child-health/nurturing-care>

Minimálny rozsah vzdelávacieho programu je minimálne 70 hodín :

- ✓ z toho teoretická časť 35 hodín, praktická časť 10 hodín a prax 25 hodín.
- ✓ Vzdelávací program je určený pre fyzické osoby, ktoré poskytujú/ budú poskytovať rozvoj rodičovských zručností rodičom detí vo veku od narodenia až do začatia poskytovania povinného predprimárneho vzdelávania, ako aj tehotným ženám žijúcim v sociálne znevýhodnenom prostredí.

1. oblasť dobré zdravie / dobrý zdravotný stav dieťaťa

(teoretická časť - 3 hodiny)

- ✓ zdravie ženy počas tehotenstva, dôležitosť gynekologických prehliadok a prijímania adekvátnej zdravotnej starostlivosti,
- ✓ detské choroby a príznaky, úrazy, prevencia, prvá pomoc a starostlivosť o choré dieťa v domácom prostredí,
- ✓ bezpečnosť domáceho prostredia, prevencia úrazov, ochrana zdravia detí pri všetkých aktivitách a činnostiach,
- ✓ možnosti, kde a kedy vyhľadať pomoc, komunikácia so zdravotníckym personálom.

2. oblasť primeraná výživa

(teoretická časť – 3 hodiny)

- ✓ stravovanie v tehotenstve a stravovanie počas dojčenia,
- ✓ zásady zdravej výživy a pitného režimu dieťaťa a ich realizácia v kontexte prostredia,
- ✓ podpora dojčenia najmä do 6. mesiaca dieťaťa, od 6. mesiaca podpora zavádzania vhodných príkrmov.

3. oblasť rezpozívna starostlivosť/vnímavá rodičovská starostlivosť

(teoretická časť – 8 hodín)

- ✓ psychomotorický vývin dieťaťa,
- ✓ porozumenie signálom a potrebám dieťaťa, včasné reakcie na verbálne i neverbálne prejavy (pohyby, gestá, zvuky) v jednotlivých vekových obdobiach, odchýlky od normy,
- ✓ dôležitosť vytvorenia bezpečnej vzťahovej väzby,
- ✓ spôsoby určovania a dodržiavania jasných hraníc pri výchove,
- ✓ rozvoj pozitívnej pozornosti voči rodičovi (rodič, ako najdôležitejšia osoba a vzor pri výchove detí),
- ✓ rozvoj pozitívnej pozornosti rodiča voči dieťaťu, motivovanie k zmysluplnému tráveniu spoločného času a vedenie rodičov prostredníctvom hry a modelovania situácií, ktoré napomôžu k vzájomnej interakcii medzi rodičmi a deťmi (napr. prostredníctvom situačných hier, rozprávania, spievania, kreslenia a čítania kníh).

4. oblasť príležitosti pre rané učenie

(teoretická časť – 10 hodín)

- ✓ aktivity na rozvíjanie rozumových, rečových, pohybových, sociálnych, hudobných a výtvarných schopností dieťaťa primeraných veku dieťaťa, s ohľadom na podmienky domáceho prostredia, voľné hry, štruktúrované aktivity (rozprávania, spievania, modelovanie, napodobňovanie

a iné.), rozvíjanie jemnej a hrubej motoriky u dieťaťa (spôsoby prostredníctvom vhodných aktivít), porozumenie problémovému správaniu u detí a iniciovanie vhodnej pomoci, špecifiká jednotlivých vývinových období.

5. oblasť istota a bezpečie

(teoretická časť – 3 hodiny)

- ✓ vplyv nepriaznivej životnej situácie na vývin dieťaťa,
- ✓ nástroje na podporu rodičov v starostlivosti o ich duševné zdravie, stratégie na zvládanie záťažových situácií, predchádzanie násiliu na deťoch.

Právne úpravy zamerané na starostlivosť o deti

(teoretická časť – 2 hodiny)

- ✓ dohovor o právach dieťaťa,
- ✓ sociálnoprávne minimum, schopnosť rozpoznávať potenciálne porušovanie práv dieťaťa a v tomto smere iniciovať príslušné orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a políciu,
- ✓ zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Komunikácia a vzťahy

(teoretická časť – 6 hodín)

- ✓ prehľad o dostupných naväzujúcich službách v konkrétnom regióne, komunita (pediater, stomatológ a.i.), materská škola, základná škola, poradenské centrá, komunitné centrá atď.), sieťovanie a budovanie vzťahov
- ✓ komunikácia s rodičom, zásady rešpektujúcej komunikácie, zásady práce s rodinou v domácom prostredí,
- ✓ starostlivosť o osoby poskytujúce rozvoj rodičovských zručností - napĺňanie svojich potrieb, poznávanie seba, myšlienok, pocitov, poznávanie zdrojov na zvládanie náročných situácií, oceňovanie vlastnej hodnoty, rozvoj svojich schopností a potenciálu.

Praktická časť (10 hodín)

Tréning, nácvik, stimulácia komunikačných zručností vo vzťahu k rodičom a deťom. Prípadové štúdie a nácvik rôznych situácií.

Prax (25 hodín)

Prax realizovaná priamo v rodinách a komunita za účelom rozvoja rodičovských zručností po získaní teoretických a praktických vedomostí. Realizovanie praxe potvrdí rodina podpisom na tlačive, ktoré poskytne akreditovaný subjekt (tlačivo nie je štandardizované, vypracuje si každý akreditovaný subjekt).

Absolventka/ absolvent kurzu získa vedomosti a zručnosti o poskytovaní podpory rodičom detí v ranom veku prostredníctvom rozvoja rodičovských zručností v oblastiach zabezpečujúcich a podporujúcich dobré zdravie dieťaťa, primeranú výživu, príležitosti pre rané učenie, responzívnu starostlivosť, istotu a bezpečie.

Absolventka/ absolvent kurzu získa vedomosti a zručnosti o:

- ✓ zásadách, metódach a formách poskytovania starostlivosti deťom v ranom veku,
- ✓ základných poznatkoch z oblasti pedagogiky, psychológie, patopsychológie prostredníctvom príkladov z praxe (rozvoj jemnej, hrubej motoriky, kognitívnych schopností, komunikácie, zlepšovanie sústredenosti, priestorovej orientácie, koordinácie zmyslov, rozpoznávanie a pomenúvanie predmetov, farieb, vzorcov správania....),
- ✓ podporovaní rodičov v zapájaní sa do programov ranej starostlivosti,
- ✓ sieťovaní s inými poskytovateľmi a podpore rodičov využívať iné dostupné služby,
- ✓ poskytovaní rodičom názorných príkladov stimulácie a podpory detí a ich vývinového potenciálu,
- ✓ podporovaní rodiča, aby sa vnímali ako najdôležitejšia osoba pre zdravý vývin dieťaťa,
- ✓ iniciovaní a vedení stretnutí v komunite (individuálne stretnutia priamo s rodinou, skupinové stretnutia v komunite, stretnutia s inými profesionálmi v závislosti od problému),
- ✓ pomoci riešení stresových ale aj bežných životných situácií,
- ✓ posilňovaní a menení postojov rodičov vo vzťahu k výchove a podpore detí.

Minimálny rozsah kurzu je 70 hodín :

- ✓ počet hodín vzdelávania je minimálne 70 hodín, z toho teoretická časť 35 hodín, praktická časť 10 hodín a prax 25 hodín.
- ✓ kurz je určený pre fyzické osoby, ktoré poskytujú/ budú poskytovať rozvoj rodičovských zručností rodičom detí vo veku od narodenia až do začatia poskytovania povinného predprimárneho vzdelávania, ako aj tehotným ženám.

Kvalifikačné požiadavky na záujemkyňu/ záujemcu o absolvovanie vzdelávacieho kurzu

- ✓ základné kognitívne a sociálne zručnosti pre prácu s deťmi v ranom veku priamo v komunite, v ktorej dieťa a rodina žije,
- ✓ znalosť jazyka používaného v prostredí rodiny je výhodou.